T004 A HÀM IV 166-Kinh Thích Trung Thiền Thất Tôn-Phẩm Căn Bổn Phân Biệt

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

166. KINH THÍCH TRUNG THIEÀN THAÁT TOÂN1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng laâm, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø, Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø2 cuõng ôû giöõa nhöõng ngöôøi hoï Thích taïi thieàn thaát Voâ söï3. Khi aáy, vaøo luùc trôøi gaàn saùng, Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø töø thieàn thaát kia ñi ra, ñeán moät khoaûng ñaát troáng naèm trong boùng thieàn thaát, traûi ni-sö-ñaøn leân treân choõng roài ngoài kieát giaø. Baáy giôø coù moät vò thieân thaàn hình daùng raát ñeïp, saéc ñeïp nguy nguy, vaøo luùc trôøi gaàn saùng, ñi ñeán choã Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ñöùng qua moät beân. Saéc töôïng vaø uy thaàn cuûa bò trôøi naøy raát laø thuø dieäu, aùnh saùng choùi khaép caû thieàn thaát. Sau khi ñöùng qua moät beân, vò trôøi naøy thöa vôùi Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø raèng: “Naøy Tyø-kheo, thaày coù thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù chaêng?” Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø traû lôøi vò thieân thaàn aáy raèng: “Toâi khoâng coù thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø cuõng khoâng hieåu yù nghóa cuûa noù”. Roài Toân giaû hoûi laïi: “Ngöôøi coù thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù chaêng?” Thieân thaàn traû lôøi: “Toâi coù thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá nhöng yù nghóa thì khoâng hieåu”. Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø laïi hoûi thieân thaàn: “Taïi sao thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá maø laïi khoâng hieåu yù nghóa cuûa noù?” Thieân thaàn ñaùp: “Moät thôøi, Ñöùc Theá Toân du hoùa trong thaønh Vöông xaù, truù taïi Truùc laâm, vöôøn Ca- lan-ña. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân noùi cho caùc Tyø-kheo nghe baøi keä Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø nhö vaày: Caån thaän, ñöøng nghó quaù khöù; Töông lai cuõng chôù mong caàu. Quaù khöù ñaõ qua, ñaõ maát, Töông lai chöa ñeán, coøn xa. Hieän taïi nhöõng gì ñang coù Thì neân quaùn saùt suy tö. Nieäm nieäm mong manh khoâng chaéc, Ngöôøi khoân bieát vaäy neân tu.

1.
Töông ñöông Paøli, M.134. Lomasakaígiya-bhaddekaratta-sutta. Tham chieáu kinh 165 treân.

2.
Loâ-di-cöôøng-kyø Paøli: Lomasakaígiya, doøng hoï Thích, ôû Ca-tyø-la-veä.

3.
Voâ söï thieàn thaát. Baûn Paøli noùi: taïi Nigrodhaøraøma (vöôøn caây Ni-caâu-loaïi).

Neáu coù laøm theo haïnh Thaùnh, Ai hay noãi cheát öu saàu. Nhaát ñònh traùnh xa söï cheát; Hieåm nguy, khoå lôùn döùt tröø. Nhö vaäy thöïc haønh tinh taán, Ngaøy ñeâm khoâng chuùt bieáng löôøi. Vì vaäy phaûi thöôøng tuïng ñoïc Baït-ñòa-la-ñeá keä naøy. “Naøy Tyø-kheo, toâi thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá nhö vaäy nhöng maø khoâng laõnh hoäi ñöôïc yù nghóa cuûa noù”. Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø hoûi

thieân thaàn: “Vaäy thì ai thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù? Thieân thaàn kia ñaùp: “Ñöùc Theá Toân ñang du hoùa trong thaønh Vöông xaù naøy, taïi Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ña. Chính Ngaøi thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá. Naøy Tyø-kheo, thaày neân gaëp Theá Toân vaø töø Ngaøi maø ghi nhôù vaø thuoäc kyõ, thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá. Vì sao vaäy? Vì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá ñoù coù phaùp coù nghóa, laø caên baûn cuûa phaïm haïnh, höôùng ñeán trí tueä, höôùng ñeán giaùc ngoä vaø höôùng ñeán Nieát-baøn. Moät thieän nam töû chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình hoïc ñaïo, caàn phaûi kheùo thoï trì ñoïc tuïng baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá naøy”. Thieân thaàn kia noùi nhö vaäy, vaø sau khi cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân cuûa Toân giaû Loâ-di- cöôøng-kyø, nhieãu quanh Toân giaû ba voøng roài bieán maát khoûi choã ñoù. Chaúng bao laâu, sau khi vò thieân thaàn bieán maát, baáy giôø Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyøø, giöõa doøng hoï Thích, ba thaùng an cö muøa möa ñaõ qua, khaâu vaù y cuõng ñaõ xong, ñaép y oâm baùt ñi vaøo nöôùc Xaù-veä. Toân giaû laàn hoài tieán veà phía tröôùc, ñeán nöôùc Xaù-veä, truï taïi röøng Thaéng, trong vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø, Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø ñi ñeán choã Ñöùc Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ngoài moät beân maø baïch Phaät raèng: “Baïch Theá Toân, moät thôøi con truù ôû giöõa doøng hoï Thích, taïi thieàn thaát Voâ söï. Baïch Ñöùc Theá Toân, baáy giôø vaøo luùc trôøi gaàn saùng, con töø thieàn thaát ñi ra, ñeán khoaûng ñaát troáng naèm trong boùng cuûa thieàn thaát, con traûi toïa cuï leân treân choõng roài ngoài kieát giaø. Luùc ñoù coù moät vò thieân thaàn hình daùng raát ñeïp, saéc ñeïp nguy nguy, vaøo luùc trôøi gaàn saùng, ñi ñeán choã con, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ñöùng qua moät beân. Saéc töôïng vaø uy thaàn cuûa bò trôøi naøy raát laø thuø dieäu, aùnh saùng choùi khaép caû thieàn thaát. Sau khi ñöùng qua moät beân, vò trôøi naøy thöa vôùi con raèng ‘Naøy Tyø-kheo, thaày coù thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù chaêng?’ Con traû lôøi vò thieân thaàn aáy raèng: ‘Toâi khoâng coù thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø cuõng khoâng hieåu yù nghóa cuûa noù’. Roài con hoûi laïi ‘Ngöôøi coù thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù chaêng?’ Thieân thaàn traû lôøi ‘Toâi coù thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá nhöng yù nghóa thì khoâng hieåu’. Con laïi hoûi thieân thaàn ‘Taïi sao thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá maø laïi khoâng hieåu yù nghóa cuûa noù?’ Thieân thaàn ñaùp ‘Moät thôøi, Ñöùc Theá Toân du hoùa trong thaønh Vöông xaù, truù taïi Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ña. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân noùi cho caùc Tyø-kheo nghe baøi keä Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø nhö vaày: Caån thaän, ñöøng nghó quaù khöù; Töông lai cuõng chôù mong caàu. Quaù khöù ñaõ qua, ñaõ maát, Töông lai chöa ñeán, coøn xa.

Hieän taïi nhöõng gì ñang coù Thì neân quaùn saùt suy tö. Nieäm nieäm mong manh khoâng chaéc, Ngöôøi khoân bieát vaäy neân tu. Neáu coù laøm theo haïnh Thaùnh, Ai hay noãi cheát öu saàu. Nhaát ñònh traùnh xa söï cheát; Hieåm nguy, khoå lôùn döùt tröø. Nhö vaäy thöïc haønh tinh taán, Ngaøy ñeâm khoâng chuùt bieáng löôøi. Vì vaäy phaûi thöôøng tuïng ñoïc Baït-ñòa-la-ñeá keä naøy. “‘Naøy Tyø-kheo, toâi thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá nhö vaäy nhöng maø khoâng laõnh hoäi ñöôïc yù nghóa cuûa noù’. Con laïi hoûi thieân thaàn ‘Vaäy thì ai thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa

cuûa noù?' Thieân thaàn kia ñaùp 'Ñöùc Theá Toân ñang du hoùa trong thaønh Vöông xaù naøy, taïi Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ña. Chính Ngaøi thuoäc baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá. Naøy Tyø-kheo, thaày neân gaëp Theá Toân vaø töø Ngaøi maø ghi nhôù vaø thuoäc kyõ, thoï trì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá. Vì sao vaäy? Vì baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá ñoù coù phaùp coù nghóa, laø caên baûn cuûa phaïm haïnh, höôùng ñeán trí tueä, höôùng ñeán giaùc ngoä vaø höôùng ñeán Nieát-baøn. Moät thieän nam töû chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình hoïc ñaïo, caàn phaûi kheùo thoï trì ñoïc tuïng baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá naøy'. Thieân thaàn kia noùi nhö vaäy, vaø sau khi cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân cuûa con, nhieãu quanh Toân giaû ba voøng roài bieán maát khoûi choã ñoù". Khi aáy, Ñöùc Theá Toân hoûi Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø raèng: "Ngöôi bieát vò thieân thaàn kia töø ñaâu ñeán chaêng? Vò thieân thaàn kia teân laø gì chaêng?" Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø traû lôøi raèng: "Baïch Ñöùc Theá Toân, con khoâng bieát vò thieân thaàn kia töø ñaâu tôùi, cuõng khoâng bieát teân vò aáy laø gì". Ñöùc Theá Toân baûo raèng: "Naøy Cöôøng-kyø, vò thieân thaàn kia teân laø Ban-na4, laøm töôùng quaân coõi trôøi Tam thaäp tam. Luùc aáy, Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø baïch raèng: "Baïch Theá Toân, nay thaät ñuùng luùc! Baïch Thieän Theä, nay thaät ñuùng luùc, neáu Theá Toân noùi cho caùc Tyø-kheo nghe baøi keä Baït-ñòa-la-ñeá vaø yù nghóa cuûa noù thì caùc Tyø-kheo sau khi nghe xong seõ kheùo thoï trì". Ñöùc Theá Toân baûo raèng: "Naøy Cöôøng-kyø, haõy nghe kyõ vaø suy nghó kyõ. Ta seõ noùi yù nghóa baøi keä moät caùch roäng raõi cho oâng nghe". Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø baïch raèng: "Xin vaâng, con xin nghe theo lôøi daïy". Caån thaän, ñöøng nghó quaù khöù; Töông lai cuõng chôù mong caàu.

4. Ban-na Paøli: Candana, tieàân thaân trong ñôøi Phaät Ca-dieáp, laø vò Tyø-kheo ñaõ ñoïc baøi keä naøy cho Lomasakangiya, nhöng Loma khoâng hieåu vaø ñöôïc höùa heïn trong töông lai seõ hieåu. (Paøli Proper Names. II, trang 789 -10).

Quaù khöù ñaõ qua, ñaõ maát, Töông lai chöa ñeán, coøn xa. Hieän taïi nhöõng gì ñang coù Thì neân quaùn saùt suy tö. Nieäm nieäm mong manh khoâng chaéc, Ngöôøi khoân bieát vaäy neân tu. Neáu coù laøm theo haïnh Thaùnh, Ai hay noãi cheát öu saàu. Nhaát ñònh traùnh xa söï cheát; Hieåm nguy, khoå lôùn döùt töø. Nhö vaäy thöïc haønh tinh taán, Ngaøy ñeâm khoâng chuùt bieáng löôøi. Vì vaäy phaûi thöôøng tuïng ñoïc Baït-ñòa-la-ñeá keä naøy. "Naøy Cöôøng-kyø, theá naøo laø Tyø-kheo truy nieäm quaù khöù? Neáu Tyø-kheo hoan laïc saéc quaù khöù, ham muoán, ñaém tröôùc, an truùù. Neáu hoan laïc thoï, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù, ham muoán, ñaém tröôùc, an truùù. Nhö vaäy, ñoù laø Tyø-kheo truy nieäm quaù khöù. "Naøy Cöôøng-kyø, theá naøo laø Tyø-kheo khoâng truy nieäm quaù khöù? Neáu Tyø-kheo khoâng hoan laïc saéc quaù khöù, khoâng ham muoán, khoâng ñaém tröôùc, khoâng an truù. Neáu khoâng hoan laïc giaùc, töôûng, haønh, thöùc quaù khöù, ham muoán, ñaém tröôùc, an truù. Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo khoâng truy nieäm quaù khöù. "Naøy Cöôøng-kyø, theá naøo laø Tyø-kheo mong caàu töông lai? Neáu Tyø-kheo hoan laïc saéc ôû töông lai, ham muoán, ñaém tröôùc, an truù. Neáu hoan laïc thoï, töôûng, haønh, thöùc töông lai, ham muoán, ñaém tröôùc, an truù. Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo mong caàu töông lai. "Naøy Cöôøng-kyø, sao goïi laø Tyø-kheo khoâng mong caàu

töông lai? Neáu Tyø-kheo khoâng hoan laïc saéc ôû töông lai, khoâng ham muoán, khoâng ñaém tröôùc, khoâng an truù. Khoâng hoan laïc giaùc, töôûng, haønh, thöùc töông lai, seõ khoâng ham muoán, khoâng ñaém tröôùc, khoâng an truùù. Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo khoâng mong caàu töông lai. “Naøy Cöôøng-kyø, theá naøo goïi laø Tyø-kheo chaáp thuû phaùp hieän taïi?-Neáu Tyø-kheo hoan laïc saéc ôû hieän taïi, ham muoán, ñaém tröôùc, an truù. Neáu hoan laïc giaùc, töôûng, haønh, thöùc ôû hieän taïi, ham muoán, ñaém tröôùc, an truù. Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo chaáp thoï phaùp hieän taïi. “Naøy Cöôøng-kyø, theá naøo goïi laø Tyø-kheo khoâng chaáp thoï phaùp hieän taïi? Neáu Tyø- kheo khoâng hoan laïc saéc ôû hieän taïi, khoâng ham muoán, khoâng ñaém tröôùc, khoâng an truùù. Khoâng hoan laïc giaùc, töôûng, haønh, thöùc ôû hieän taïi, khoâng ham muoán, khoâng ñaém tröôùc, khoâng an truù. Nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo khoâng chaáp thoï phaùp hieän taïi.” Phaät thuyeát nhö vaäy. Toân giaû Loâ-di-cöôøng-kyø vaø caùc Tyø-kheo nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.